

Kiropraktik for hunde

Af:
Dyrlæge Charlotte Frigast, lic. med. vet.
Kiropraktor

Hvad er Kiropraktik?

Selve ordet kiropraktik stammer fra græsk. Det græske ord "cheir" betyder "hånd" og "praktike" betyder "at udføre". Kiropraktikken er derfor lige som osteopathi, fysioterapi, massage med flere en manuel behandlingsmetode.

Målet for en behandling er at stimulere kroppen til ved egne ressourcer at genetablere eller vedligeholde kroppens sundhed. Kroppen styres og integreres af nervesystemet og det er af vital betydning at nervesystemet fungerer godt.

Under udførelsen af kiropraktik fokuseres på forholdet mellem "struktur" (hvirvelsøjlen) og "funktion" (kroppen). Struktur ændringer kan påvirke kroppens sundhed på mange måder.

Kiropraktikken anvender en kontrolleret kraft (manipulation) rettet mod et specifikt led eller region som ikke har optimal bevægelighed. Manipulationen giver et terapeutisk respons gennem ændringer i ledstrukturer, muskelfunktioner og neurologiske reflekser.

Humant er det bevist at muskler afslappes og smerten formindskes efter manipulation.

Kiropraktik er altså ikke en behandlingsform hvor man "flytter" rundt på knoglerne. Man påvirker ved den specifikke manipulation nerveceller (mekanoreceptorer) i vævene omkring leddene. Hermed aktiveres reflekser i det omkringliggende væv og der kan herved genetableres normale forhold i vævet, så spændingerne forsvinder og dette danner grundlag for en mere normal bevægelighed.

Ved den veterinære og kiropraktiske forundersøgelse forsøger man at diagnosticere patienten for hermed at sørge for, at patienter ikke behandles med kiropraktik, hvis tilstanden kan forværres eller hvor det ikke vil have effekt.

- Det centrale i den kiropraktiske behandling er at lokalisere og behandle ændret biomekanik/ledbevægelighed i hvirvelsøjlen. Den sekundære gevinst er en medfølgende indvirkning på nerve - og muskelsystemet.
- Kiropraktikken erstatter ikke den traditionelle veterinærmedicin. Kiropraktikken er dog en god supplerende behandling der kan anvendes ved funktionsforstyrrelser af hvirvelsøjlen og de indre organer samt ved mange akutte og kroniske smertetilstande, der har en mekanisk årsag. Der er således en meningsfuld udvidelse af de skolemedicinske terapimuligheder.

Hvirvelsøjlen

Hvirvelsøjlen er en kompliceret struktur der består af mange knogler (hvirvler). Deres udseende varierer gennem hvirvelsøjlen. Hvirvlerne er sat sammen ved ledforbindelser, muskler, ledbånd og nerver. Hvirvelsøjlen har mange funktioner i kroppen. Støtte og bærefunktion (dette er specielt hos større husdyr som heste) Tilhæftningsflade for mange muskler

Beskyttelse af rygmarven
Beskyttelse af nogle indre organer

Mange muskler hæfter fast på hvirvlerne. Det drejer sig både om muskler, der muliggør hvirvelsøjleens egen bevægelighed og muskler, der bevæger den øverste del af benene i forhold til resten af kroppen. Bevægeligheden mellem de enkelte hvirvler er lille, men det er summen af alle hvirvlernes bevægelser, der tilsammen gør ryggen og halsen meget bevægelig.

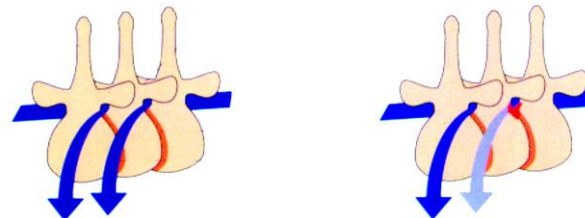
Rygmarven ligger gemt inde i en kanal dannet af hvirvlerne. Mellem hver hvirvel afgår der fra rygmarven en højre og venstre nervegren som fortsætter ud i kroppen. Nerverne træder ud mellem hvirvlerne gennem små huller, dannet af hvirvlerne. Nerverne sørger for der hele tiden er kontrol over organer og væv. Organer og væv sender ligeledes informationer til hjernen. Kommunikationen foregår i begge retninger. En uforstyrret informationstransport i begge retninger er af vital betydning for en sund krop.

Betydningen af ændret bevægelighed

Oftest er der tale om en funktionel fejlstilling af en hvirvel og en indskrænket bevægelighed af dens ledforbindelser til hvirvlen foran og/eller bagved.

Foreligger der en nedsat bevægelighed/stivhed, mister hvirvelsøjlen sin normale fleksibilitet. Stivhed, muskelspændinger, smerter og nedsat præstationsevne kan så blive resultatet, da andre områder må arbejde mere. Hvis bevægeligheden mellem to hvirvler er reduceret, kan det få indflydelse på de nervestrengene, der udspringer fra rygmarven mellem to hvirvler.

Når informationsoverførelsen i nerverne forstyrres opstår der en mangelfuld bevægelseskoordination, smerte eller fejlfunktioner af organer som f.eks. hjertet eller fordøjelsessystemet.

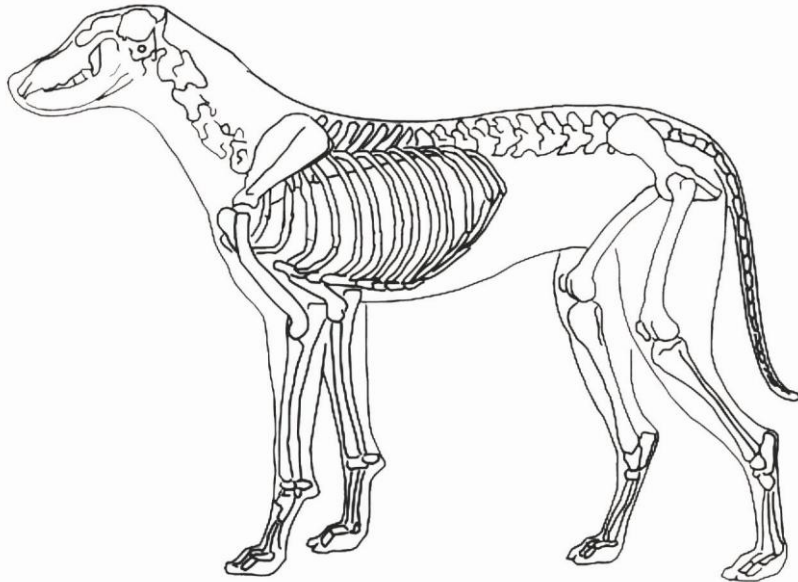
Små forstyrrelser forårsager som regel kun små påvirkninger, men kan dog bevirke, at patienten bliver mindre fleksibel, aktiv og legesyg. Også den øgede følsomhed over for berøringer af forskellige kropsregioner er ofte et tegn på en fejlagtig nervefunktion.. Hos sportshunde som f.eks. væddeløbs- eller jagthunde kan der optræde en mærkbar nedsættelse af præstationen.

Ved "stivheder" prøver patienten at kompensere for den manglende fleksibilitet af hvirvelsøjlen. For at undgå smerter, ses ofte ændret kropsholdningen og bevægelser. Dermed opstår en forstærket mekanisk belastning af andre dele af hvirvelsøjlen samt af leddene i for- og bagben. Herved skabes grobund for at flere "stivheder" kan opstå med forværring af tilstanden til følge.

Et led der ikke bevæges bliver stift og ledbrusken går let i stykker. Et sundt led holder sig sundt når der er normale bevægelsesforhold og det bevæges. Bevægelsen giver næring til ledbrusken og dermed en brusk der tåler belastning.

Mulige Symptomer

Hos mindre husdyr kan manglende bevægelighed mellem hvirvler (blokade) i hvirvelsøjlen give forskellige symptomer. De hyppigste er smerte, fejlfunktioner og unormale bevægelsesmønstre.

Sådan erkendes blokader:

- Akutte rygsmerter ("Hekseskud")
- Bevægelsesulyst, modvilje mod at gå op ad trapper eller mod at springe op
- Smerteytringer ved bestemte bevægelser
- Uspecifikke haltheder, pass gang, slæben med benene, slidte kløer på et eller flere ben
- Overfølsomhed ved berøring
- Slikeksem på ben eller poter
- Tilbagevendende øregangs- eller analkirtelbetændelser
- Ændret siddeposition (" Puppy Sitting")
- Dyret lægger sig altid på den samme side
- Tilbagevendende fordøjelses problemer

- Urindryp
- Nedsat præstationsevne

Den kiropraktiske behandling

Ved en nedsat bevægelighed af f.eks. et led mellem to hvirvler , bliver den funktionelle fejlstilling af hvirvlerne korrigeret, hvorved den uhindrede, frie bevægelighed genetableres. Dette kaldes en manipulation.

Korrektionen af hvirvelstillingen sker igennem en ekstrem hurtig og kort impuls, som udføres med hænderne eller fingrene direkte på den aktuelle hvirvel.

Ved denne målrettede manuelle behandling mobiliseres det angrebne led let udover dets normale bevægelsesgrænser, uden at der overskrides anatomiske grænser eller at ledbånd overudspændes.

Hos de fleste dyr viser der sig efter en til fire behandlinger en mærkbar bedring. Kroniske problemer kræver ofte flere behandlinger, mens akutte skader reagerer som regel hurtigere på terapien.

Patienter med kroniske sygdomme, såsom artroser, hofteledsdysplasi eller spondyloser , hvor stivhederne mellem hvirvlerne opstår som følge af sygdommen, responderer meget fint på en kontinuerlig terapi med 2-6 mdrs. mellemrum.

Kiropraktikken kan anvendes ved

- Hvirvelsøjletraumer
Efter forudgående røntgenundersøgelse
- Spondyloser (Forbeninger i hvirvelsøjlen).
- Cauda Equina Syndrom
- Halshvirvelsøjlesyndrom

- Diskopatier (Diskusprolaps)
Efter forudgående røntgenundersøgelse
- Slikeksem
Stivheder i halshvirvelsøjlen
- Hofteledsdisplasi
Medfører hos de fleste patienter en stivhed af korsleddet
- Artroser medfører ofte stivheder i hvirvelsøjlen
- Ischias irritationer (neuralgier)
- Tilbagevendende analkirtelbetændelse
- Tilbagevendende øregangsbetændelse
- Inkontinens
Kan skyldes nedsat ledbevægelighed i lænderegionen
- Hyperæstesier og paræstesier
- Uspecifikke halvheder. Disse kan skyldes et problem i lemmerne, men også i hvirvelsøjlen led.
- Sportshunde (Fobedret præstation og efter skader).
- Ældre patienter
- Adfærdsændringer (kan være tegn på smerter)
- Vedligeholdelse af optimal ryg og ledsundhed